



ע"פ 1987/17 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים ע"פ 1987/17

לפני: כבוד השופט י' עמית
כבוד השופט ע' גרוסקופף
כבוד השופט א' שטיין

המערער: פלוני

נגד

המשיבה: 1. מדינת ישראל

בקשת המערער לפריסת תשלום הפיצוי ולקיצוז
הריביות

בשם המערער: עו"ד גיל פרידמן
בשם המשיבות: עו"ד מירי קולומבוס

החלטה

השופט י' עמית:

1. המבקש הורשע ביום 3.5.2016 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע בביצוע עבירות מין באחייניתו, וביום 27.2.2017 הוטלו עליו 7 שנות מאסר, מאסר מותנה של 18 חודשים, ופיצוי למתלוננת בסך ₪ 100,000 בהתאם לסעיף 77 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). המבקש ערער על הכרעת הדין ועל גזר הדין בפני בית משפט זה וערעורו נדחה ביום 4.6.2019.

2. כחודש לאחר מתן פסק הדין הוגשה הבקשה שלפניי, ממנה עולה כי המבקש "טרם שילם את הפיצוי למתלוננת, היות והאמין בלב שלם כי בית המשפט הנכבד יקבל את הערעור". במהלך התקופה בה לא שילם המבקש את הפיצוי תפח חובו, כך שבמועד הגשת הבקשה עמד על סך של ₪ 121,216. המבקש ביקש כי נתחשב במצבו הכלכלי הקשה ונורה על פריסת סכום הפיצוי ועל ביטול תוספת הפיגורים.



3. בהחלטתנו מיום 16.7.2019 נדחתה הבקשה לפריסת התשלום, מן הטעם שהיה על המבקש להפנותה למנהל המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, בהתאם לסעיף 5ב לחוק המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות, התשנ"ה-1995 (להלן: חוק המרכז לגביית קנסות). כמו כן, נתבקשה תגובת המשיבה לעניין הפחתת תוספת הפיגורים.

4. בתגובתה, המשיבה טענה כי יש לדחות את הבקשה על הסף בשל אי-צירוף המתלוננת כמשיבה וכי אין מקום להעלות טענות בנוגע לחיוב בשלב זה, שעה שבערעור עצמו לא הועלתה כל טענה בנושא. נטען כי יש לדחות את הבקשה גם לגופה, לאור חשיבותו הרבה של הפיצוי במקרה דנן, ובהתחשב בעובדה שהמבקש "מתחמק מהדין באופן סדרתי". בעניין זה הזכירה המשיבה כי המבקש ניצל את תקופת ההתארגנות שניתנה לו לפני מאסרו כדי לברוח מהארץ בזהות בדויה, וטענה כי השתהותו בתשלום הפיצוי לא הייתה אלא ניסיון התחמקות נוסף מהדין. המשיבה הוסיפה כי יצרה קשר עם באת-כוחה של המתלוננת וכי המתלוננת מתנגדת לבקשה.

5. ככלל, הסמכות להורות על פטור מתשלום תוספת פיגורים מוקנית למרכז לגביית קנסות, בהתאם לסעיף 5ג לחוק המרכז לגביית קנסות. ואולם, חובות מסוג "פיצוי" – ובכללם פיצוי לנפגעי עבירה לפי סעיף 77 לחוק העונשין – מוחרגים מכלל זה ואינם מצויים בגדר סמכותו של המרכז (וראו הגדרת המונח "חוב" בסעיף 1 לחוק המרכז לגביית קנסות). הסמכות לפטור מתשלום תוספת פיגורים על פיצוימוסדרת בסעיף 69 לחוק העונשין, שזו לשונו:

פטור מתשלום התוספת

69. (א) בית המשפט או הרשם רשאים לפטור אדם,

על פי בקשתו, מתשלום התוספת, כולה או מקצתה, אם שוכנעו שהיו סיבות סבירות לאי תשלום הקנס או חלק ממנו במועד הקבוע.

(ב) הבקשה לפטור תהיה בכתב, ותהיה נתמכת בתצהיר המאמת את העובדות המפורטות בה; בית המשפט או הרשם רשאים להחליט בבקשה על יסוד התצהיר בלבד או במעמד המבקש בלבד.

(ג) החלטת בית המשפט או הרשם ניתנת לערעור כהחלטה אחרת של אותו בית משפט בענין אזרחי, אם ניתנה רשות על כך מאת נותן ההחלטה.

[יוער כי סעיף זה חל על פיצויים לנפגעי עבירה מכוח סעיף 77(ג) לחוק העונשין, לפיו "לעניין גביה, דין פיצויים לפי סעיף זה כדין קנס"].

הסמכות בכגון דא מסורה אפואלבית המשפט או לרשם, וכפי שצינתי ברע"א 8994/11 חליל נ' מדינת ישראל, בפסקה 5



(החלטה מיום 29.4.2012) (להלן: עניין חליל), הכוונה ל"אותו בית משפט שגזר את דינו של המבקש ואשר הטיל עליו את חובת הפיצוי". ככל שהוגש ערעור על גזר הדין, בין אם נכללו בו טענות ביחס לרכיב הפיצוי ובין אם לאו, מסורה הסמכות לערכאת הערעור. בנסיבות המקרה דנן, מסורה הסמכות לבית משפט זה.

6. עונשו של המבקש נגזר ביום 27.2.2017 והיה עליו לשלם את הפיצוי באופן מיידי, לפי סעיף 66(א) לחוק העונשין (שחל אף הוא מכוח סעיף 77(ג)). הפיצוי לא שולם ומאז חלפו שנתיים וחצי, בהן לא קיבלה המתלוננת את המגיע לה. המבקש אף לא ראה לצרפה כמשיבה לבקשה זו, הגם שהבקשה נוגעת לה במישרין. די היה בכך כדי למחוק את הבקשה (עניין חליל, בפסקה 7 והאסמכתאות שם; וראו גם ע"פ 7916/04 פלוני נ' מדינת ישראל, בפסקה 3 (החלטה מיום 13.2.2013)). גם לגופה של בקשה, המבקש לא הצביע על "סיבות סבירות לאי תשלום הקנס [...] במועד הקובע", כנדרש לפי סעיף 69 לחוק העונשין. תקוותיו כי ערעורו יתקבל אינן מהוות הצדקה לאי התשלום, ונראה כי יש ממש בטענות המשיבה בדבר ניסיונותיה הסדרתיים להתחמק מהדין. לא נכחד כי הסכום שהתווסף לפיצוי אינו מבוטל, אך האחריות לכך רובצת במלואה לפתחו של המבקש, ונזכיר כי באפשרותו להקל במעט את נטל התשלום באמצעות פניה למרכז לגביית קנסות בבקשה לפריסת התשלום.

לאור כל האמור, הבקשה נדחית.

ניתנה היום, כ"ב בתמוז התשע"ט (25.7.2019).

ש ו פ ט

ש ו פ ט

ש ו פ ט